

Dünyanın 30 yaşlı enerji tədbiri

Prezident İlham ƏLİYEV:

"Bu vacib toplantı hər zaman yeni ideyalar, yeni təmaslar, yeni müqavilələr ilə nəticələnir"

30 il əvvəl təməli Xəzər Beynəlxalq Neft və Qaz Sərgisi ilə qoyulan Bakı Enerji Həftəsi bu gün regionda bu sahənin ən önəmli ənənəvi tədbirinə çevrilib. Ötən dövr ərzində məkanını dəyişməyən bu tədbir möhkəm və etibarlı əməkdaşlıq platforması kimi formalaşmışdır.

Bakı Enerji Həftəsi onlarla ölkəni təmsil edən yüzrlər şirkətin təkcə öz nailiyyətlərini göstərdiyi, təcrübə mübadiləsi apardığı bir tədbir deyil. Ötən illər ərzində burada neçə-neçə ideyalar yaranıb, yeni-yeni layihələrin konturları cızılıb, danışıqlar aparılıb, razılıqlar əldə edilib. Bütün bunlar təbii ki, öz bəhrəsini də verib. Nəticədə növbəti möhtəşəm müqavilələr imzalanıb, yeni böyük işlərin bünövrəsi qoyulub.

Budəfəki Bakı Enerji Həftəsinin də qədəmləri uğurlu oldu. Bu tədbir çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin sənaye və qabaqcıl texnologiyalar naziri Sultan Əhməd Əl-Cabir iyunun 4-də Neftçala, Biləsuvar Günəş-Elektrik stansiyalarının və Abşeron-Qaradağ Külək-Elektrik Stansiyasının təməlini qoydular.

4 iyun Azərbaycanın yeni neft-qaz strategiyasının salınmasında yadda qalan bir tarixdir. Əgər 2006-cı ilin həmin gününü xatırlasaq, Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin Ceyhan terminalına çatdırdığı Azərbaycan nefti ilə yüklənmiş ilk tankerin dünya bazarlarına yola salınması yada düşər. Prezident İlham Əliyev bu il iyunun 4-də "Bakı-Ekspo" Mərkəzində çıxış edərkən 28 il əvvəl məhz Xəzər Beynəlxalq Neft və Qaz Sərgisində baş verən daha bir önəmli hadisəni xatırlatdı: "Bu gün 4 iyun tarixi, sadəcə, iyirmi il bundan əvvəl neft və qaz sərgisində "Şahdəniz" müqaviləsinin imzalanması ilə yadda qalmayacaqdır. Bu gün, həmçinin qardaş BƏƏ-dən olan "Masdar" şirkəti tərəfindən inşa ediləcək üç günəş və külək enerjisi elektrik stansiyalarının təməlqoyma mərasiminin keçirilməsi ilə də yadda qalacaq. Bu, Azərbaycanın və onun beynəlxalq tərəfdaşlarının qazıntı yanacağından bərpaulunan enerji resurslarına transformasiyasını nümayiş etdirir və qazıntı yanacağının

uzun illər ərzində təkcə bizim üçün yox, həm də tərəfdaşlarımız üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edəcəyini bildirir".

Beləliklə, 28 il əvvəl məhz bu tədbirdə xeyir-dua alan "Şahdəniz" Azərbaycanda qaz qıtlığına son qoydu. Son onilliklərdə dünyada kəşf olunmuş ən zəngin karbohidrogen mənbələrindən olan bu yataq eyni zamanda ölkəmizi qaz ixracatçısı kimi tanıtdı. Əvvəl təbii qaz idxal edirdikse, "Şahdəniz" in sayəsində artıq 18 ilə yaxındır özümüz mavi yanacaq ixrac edirik. 2006-cı ildən Gürcüstan Cənubi Qafqaz Boru Kəməri ilə, 2007-ci ildən Türkiyə Bakı-Tbilisi-Ərzurum xətti ilə Azərbaycan qazı almağa başladı. 2018-ci il mayın sonunda, növbəti neft-qaz sərgisinin keçirildiyi zaman 3500 kilometrlik "Cənub qaz dəhlizi" istifadəyə verildi. İki həftə bundan sonra "Şahdəniz" qazı TANAP-la (Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri) ilə Türkiyəyə ötürüldü. 2020-ci ilin son günündən başlayaraq isə Azərbaycan qazı TAP (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) ilə Avropaya da çatdırıldı. İndi artıq İtaliya, Bolqarıstan, Yunanıstan, Rumıniya, Macarıstan və Serbiya da ölkəmizdən qaz idxal edir.

Dövlətimizin başçısı sözügedən çıxışında bunları bir daha qeyd etdi: "İxracımız artır, çox güman ki, bu il 24 milyard kubmetrdən artıq olacaq. Səkkiz ölkə Azərbaycandan qaz alır və Azərbaycan qaz təchizatında etibarlı tərəfdaş olduğunu bir çox ölkələrə sübut etdi. Bir neçə ay bundan öncə keçirilmiş "Cənub Qaz Dəhlizi"nin Məşvərət Şurasının toplantısında Avropa Komissiyası Azərbaycanı ümumavropa qaz təchizatçısı adlandırdı və bu, həqiqətdir. Çünki bizim təbii qazı alan səkkiz ölkədən altısı Avropa ölkəsidir. Qaz təchizatımızın coğrafiyası, əlbəttə ki, artacaq. Hazırda öz enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Azərbaycan təbii qazına ehtiyacı olan bir neçə əlavə ölkə ilə danışıqların aktiv fazası gedir".

Ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki rolu qoca qitənin özü tərəfindən də dəfələrlə etiraf olunub. Avropa Komissiyasının Energetika üzrə Baş idarəsinin direktoru xanım Kristina Lobillo Borronun Bakı Enerji Həftəsindəki çıxışına diqqət yetirmək kifayətdir: "Avropa Komissiyasının Prezidenti xanım Ursula Fon der Lyayen, Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı Kadri Simson enerji sahəsindəki strateji tərəfdaşlığımıza mühüm əhəmiyyət verirlər. Ortaq məqsədlərimizə nail olmaq üçün yorulmadan çalışdığımız ötən iki il ərzində birlikdə əldə etdiyimiz irəliləyişi həqiqətən təqdir edirlər. Azərbaycandan Avropaya qaz ixracı 2020-ci ilin axırlarında "Cənub qaz dəhlizi" vasitəsilə başladı. 2021-ci ildən etibarən Azərbaycandan Avropaya qaz təchizatı 40 faizdən çox artmışdır. Məhz bu amil enerji böhranının səbəb ola biləcəyi pis aqibətdən qurtulmaqda və Rusiya yanacağından asılılıqdan digər istiqamətlərə şaxələnməkdə bizim üçün çox faydalı oldu. Azərbaycan qazının Avropada daha çox istifadəçiyə çatmasını təmin etmək üçün Avropa İttifaqı məkanında infrastrukturunu daha da inkişaf etdiririk".

Hazırda bu qarşılıqlı əməkdaşlıq "yaşıl enerji"yə keçid prosesini daha da sürətləndirir. Avropa Komissiyasının Energetika üzrə Baş idarəsinin direktoru bunu da diqqətə çatdırıb və əlavə edib: "Mən inanıram ki, üzərinə öhdəlik götürən digər tərəfdaşlarımızla birlikdə noyabr ayında Bakıda baş tutacaq BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransında (COP29) bu mühüm öhdəlikləri daha da irəli səviyyəyə yüksəldə bilirik".

Bakı Enerji Həftəsi bu gün sona çatacaq. Prezidentimizin dediyi kimi: "Bu vacib toplantı hər zaman yeni ideyalar, yeni təmaslar, yeni müqavilələr ilə nəticələnir və əminəm ki, budəfəki Bakı Enerji Həftəsində mühüm nəticələr əldə ediləcək".

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*